

Bosch & Duin Magazine

Novemaart 2021

Zeventiende Jaargang, Nummer 57

In Memoriam Hans Voorberg

Interview Stefania Lorenzotti

Bethesda

Quick scan bermkwaliteit

Pubquiz

Vliegbasis Soesterberg

Corona City

Stapstenen

Metaal is voor Stefania Lorenzotti 'La Grande Bellezza'

Stefania Lorenzotti uit Den Dolder is metaalrestaurateur van beroep. Een niet-alledaags beroep. Wat bezielt iemand om voor dat vak te kiezen en waar bestaat dat werk uit? Ze heeft een Italiaanse naam, hoe komt ze in Den Dolder terecht? En hoe staat het met de heimwee naar dat Italiaanse stadje waar ze opgroeide? Hoe is het met werken in Coronatijd? Tijd voor een goed gesprek.

Stefania vertel iets over je werk, wat doet een metaalrestaurateur?

Sinds 2017 werk ik op het conserveringslaboratorium bij ADC Archeoprojecten in Amersfoort en ik ben daar senior conservator en restaurateur van archeologische objecten. Om een voorbeeld te geven: als er Romeinse opgravingen worden gedaan, dan zorg ik er eerst voor dat die vondsten worden schoongemaakt en, als er teksten op staan, dat deze leesbaar gemaakt worden. Ook zorg ik ervoor dat de vondsten zo lang mogelijk stabiel

blijven. Meestal werk ik aan metaal, maar soms ook aan leer, hout en keramiek. Met behulp van de analyse van specialisten die de objecten determineren (soms ook met behulp van röntgenfoto's en/of van apparatuur waarmee de samenstelling is bepaald) wordt bepaald of het zinvol is het te conserveren of te restaureren. De afgelopen jaren heb ik aan de conservering gewerkt van vondsten uit opgravingen in Tiel en Bemmelen. Vooral de vondsten uit het grafveld in Bemmelen kregen veel aandacht in de archeologische wereld, ook internationaal gezien.

Naast deze vaste baan heb je ook je eigen bedrijf, doe je daar iets anders?

Nee hoor, maar dan werk ik vanuit mijn atelier in Amersfoort als LorenzottiRestauro voor musea en cultureel erfgoed instituties, maar ook voor particulieren. De opdrachten van musea bestaan vooral uit het conserveren en/of het restaureren van het oorspronkelijke

Interview met Stefania Lorenzotti door Gea Schmidt

object met een historische of artistieke waarde. Het gaat dan om waardevolle historische voorwerpen, waarvan het patina of het origineel uiterlijk beschermd of hersteld moet worden, of een inscriptie. Voor restaureren geldt ook een ethische code: je moet proberen zo min mogelijk in te grijpen, dat wil zeggen er zo min mogelijk extra materiaal aan toe te voegen. In mijn studietijd heb ik ervaring opgedaan in onder andere de Vaticaanse Musea, het Museum Valkhof, op een

of emotionele waarde hebben, zoals bijvoorbeeld een beschadigd dienblad, een metalen beeldje of een sieraad. Een groot deel van mijn werk bestaat uit het herstellen van foute restauraties. Bijvoorbeeld als er een verkeerd lijm is gebruikt. Ik gebruik altijd lijm die weer oplosbaar is.

Komt er ook veel schrijfwerk bij kijken?

Nou ja, je moet het object eerst uitgebreid beschrijven. Je bekijkt het

Heb je altijd al iets met metaal gehad?

Daarvoor moet ik je iets vertellen over mijn jeugd in Le Marche. Daar ontstond mijn liefde voor oudheidkunde. In Italië leef je als het ware in een soort openbare opgraving. In het stadje Camerino ging ik naar het gymnasium. Ook voelde ik me aangetrokken door nieuwe vormen van kunst. Ik besloot dus naar de kunstacademie te gaan in Macerata. Daar was ik voornamelijk bezig met het maken

archeologische opgraving in Griekenland en in het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek. Door mijn stages heb ik een netwerk opgebouwd en heb ik langzamerhand bekendheid gekregen. Het afgelopen jaar heb ik mee kunnen werken aan de restauratie van een bijzondere Romeinse maliënkolder voor het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Als ik opdrachten voor particulieren uitvoer, gaat het om voorwerpen die een praktische

object in zijn geheel. Wat is het materiaal? Wanneer is het gemaakt, hoe is het gebruikt, al deze zaken moet je eerst beschrijven. De tweede stap is dat je de conditie van het object bepaalt. Wat is de functie van het object, is het een gebruiksvoorwerp of is het kunst, deze zaken moet je heel methodologisch beschrijven. Pas daarna volgt het technische proces. En dat moet ook vastgelegd worden in een rapport.

van 3D-objecten van verschillende materialen of met mediakunst. Maar ik voelde me ook aangetrokken door objecten die niet compleet zijn, door het idee van het fragment, het begrip en de vorm dat vaker terugkwam in mijn kunstprojecten. Oude Griekse vazen bijvoorbeeld. Na afronding van mijn studie zag ik er echter weinig toekomst in om als kunstenaar mijn brood te verdienen. Ik wilde het academische pad volgen, mij de vraag stellen:

hoe maakten mensen vroeger dingen en hoe kunnen we ze bewaren.

En hoe belandt een Italiaanse vrouw als jij dan uiteindelijk in Nederland?

Door de liefde kwam ik naar Nederland en kon ik, nadat ik de taal geleerd had, terecht op de Universiteit van Amsterdam om daar een masteropleiding te doen. Ik had daar de keuze in het restaureren van hout, papier of schilderijen, maar ik koos voor metaal. Metaal is fantastisch materiaal. Metaal wil veranderen, wil altijd corroderen, het wil terug naar de vorm van erts. Door de behandeling van de mens verandert het metaal, maar het metaal heeft ook een eigen wil en dat vind ik interessant. Metaal is voor mij: 'La grande bellezza' (de grote schoonheid).

Is dit een vrouwenberoep?

Ja dat vind ik wel. Vroeger werd het door mannen gedaan, toen was het een ambacht. Maar in de twintigste eeuw is het werk wetenschappelijker geworden, een echt vakgebied. Je werkt soms met grote objecten, zoals buitenbeelden, dat is zwaar werk, daar moet je wel een goede conditie voor hebben. Maar je doet ook veel fijn microscopisch werk, waar veel geduld voor is vereist. Daarom zijn er nu veel meer vrouwen dan mannen in dit beroep te vinden. Ik vind de afwisseling van het fijne werk, achter de microscoop, lang zitten en dan weer werken

aan een groot beeld, heerlijk.

Welke kunstenaars bewonder jij?

Ik houd erg van de Italiaanse stroming 'Arte Povera', dat was een stroming als reactie op de pop-art. Een kritische beweging die in natuurlijke materialen haar inspiratie zocht. Zij zochten ook inspiratie in de oudheid. Ook houd ik van het werk van Joseph Beuys, dat ligt dichtbij de 'Arte Povera'. Ik ben erg gevoelig voor schoonheid in de natuur.

Kun je met dit werk beroemd worden?

Nou nee, als restaurateur kijkt er altijd iemand over je schouders mee, je bent niet geheel vrij. Ik kan niet mijn eigen stempel op het werk zetten. Er staat geen bordje bij het object dat ik dat gerestaureerd heb. Je blijft anoniem. Maar het geeft mij voldoening, en dat is genoeg.

Stefania, je spreekt erg goed Nederlands, hoe kan dat?

Ik was 28 jaar toen ik naar Nederland kwam. Wilde ik de masteropleiding aan de UVA doen, dan moest ik de taal kennen. Dat was voor mij voldoende motivatie om het goed te leren. Ik voel me geïntegreerd hier. Ik ken ook Italianen die na 15 jaar nog de taal niet spreken.

Tegenwoordig woon je in Den Dolder

Ja na twaalf jaar in Nederland, woon ik nu 5 jaar in Den Dolder. We wa-

ren de stad zat en wilden meer in de natuur wonen. Het was wel spannend. Ik moet eerlijk bekennen dat ik in het dorp zelf geen activiteiten ontplooi. Maar dat kan nog veranderen. Ik geniet nu vooral van de bossen hier overal in de buurt.

Last van heimwee naar Italië?

Jazeker. Ik mis mijn familie natuurlijk, zeker in deze coronatijd. Ik wil regelmatig terug. Dan gaat het knopje om, en moet ik erheen. En ik mis de bergen. Bergen zetten je in perspectief. Ik ben opgegroeid met het idee van 'er is meer en je weet het niet, wat je ziet is niet compleet'. Mensen in Nederland missen soms dat perspectief doordat alles hier plat is. Naar mijn idee komt het Nederlandse pragmatisme en de directheid hier ook door.

Welke uitdagingen zie je voor de toekomst?

Voorlopig ben ik heel tevreden met mijn werk bij ADC en de overige tijd in mijn eigen bedrijf LorenzottiRestauro. In de coronatijd zijn veel opdrachten door de musea geannuleerd. Musea willen dat je op locatie werkt, en dat ging niet door wegens het sluiten van de musea. Ik voel me in dit werk heel compleet, want zowel het ambachtelijke als het wetenschappelijke aspect kan ik combineren. Ik werk met mijn handen, maar tegelijkertijd doe ik wetenschappelijk onderzoek. Dat maakt dit werk boeiend en compleet.

U wilt zo zelfstandig mogelijk wonen en leven.

Accolade Thuis helpt u daarbij en levert thuiszorg op maat. Bijvoorbeeld met verzorging, verpleging, huishoudelijke hulp of een maaltijdservice. Accolade zorgt vanuit een christelijke identiteit: betrokken en bewogen.

Benieuwd wat Accolade Thuis voor u kan betekenen? Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of persoonlijk advies.

Accolade Thuis
met elkaar

Accolade Thuis - regio De Bilt/Zeist: Dennenweg 2, 3735 MR Bosch en Duin
(085) 208 02 94, thuiszorg@accoladezorg.nl, www.accoladezorg.nl

- de ontzorgende makelaar voor senioren
- advies bij levensloopbestendig wonen
- helpen bij het verkoopklaar maken huidige woning
- ondersteuningsdiensten
- zorgzaam ontruimen
- verzorgd verhuizen
- begeleiding bij het huren van een appartement
- aankoop nieuwe woning / appartement
- verkoop huidige woning

Van Ee Makelaars | Gerrit-Jan van Ee & Gerda Kemp | Utrechtseweg 9 | 3704 HA Zeist

van Ee Makelaars is gespecialiseerd **SeniorKeurMakelaar**
☎ 030-6953222

Gerda Kemp

Gerrit-Jan van Ee

Megalomaan bouwplan Paltzerweg gaat door

Jan van den Berg Jeths, Commissie Ruimtelijke Ordening

In het vorige Bosch & Duin magazine van november 2020 is uitgebreid geschreven over de ontwikkeling van een plan voor een verpleeghuis aan de Paltzerweg 210.

Voorgeschiedenis

Door een fout van de gemeente bij de zogenaamde koude overzetting van het bestemmingsplan in 2012 kan er nu een veel groter gebouw worden gerealiseerd dan de te slopen bebouwing. Een nieuw gebouw dat in geen verhouding staat tot de omringende woningen.

Fel protest van de bewoners - ondersteund door de vereniging Bosch en Duin e.o. en de belangenvereniging Den Dolder - heeft tot op heden niets uitgehaald.

Rol van de gemeente

Ondanks het feit dat het plan tot 3 keer toe in de gemeenteraad is besproken, weigert de gemeente de destijds gemaakte fout bij het bestemmingsplan te herstellen, onder verwijzing naar de rechtsgeldigheid van het bestemmingsplan. Bij de eerste verkennende besprekingen met de ontwikkelaar in 2018 had de gemeente zich kunnen realiseren dat er bij de omzetting een fout was geslopen in het bestemmingsplan. Maar er is bij de indiening van het bespreekplan alleen procedureel getoetst zonder goed naar het plan te kijken in relatie tot de omgeving.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geeft aan dat een bouwplan moet worden getoetst op zijn visuele kwaliteit, op zichzelf en in relatie tot de omgeving. Hierin is de welstandscommissie ernstig tekortgeschoten. Er is niet gekeken naar de omringende bebouwing op de Paltzerweg en de Reelaan. Hier staan

woningen van 1 of 2 lagen met een kap. Het massieve nieuwbouwplan van drie lagen staat in geen verhouding tot deze woningen. De welstandscommissie heeft hier echter niet naar gekeken. En de gemeente accepteert blind het welstandrapport.

Meerdere verzoeken in het kader van de Wet openbaarheid bestuur (WOB) over deze wijziging hebben geen duidelijkheid gebracht. De gemeente zegt niet te weten wat er destijds is gedaan door de eigen ambtenaren en bestuurders. Een uitleg die helaas door een meerderheid van de raadsleden wordt geaccepteerd. Door deze houding van de gemeente hebben de bewoners de nationale ombudsman ingeschakeld, maar ook die krijgt tot op heden geen goed antwoord op de gestelde vragen.

De bouwvergunning is op 22 december 2020 verleend. Bestudering van alle stukken die bij de omgevingsvergunning zijn ingediend, laat zien dat er alleen procedureel wordt getoetst en in een aantal gevallen zelfs alleen wordt afgestreept dat alle rapporten zijn ingediend, zonder goed naar de inhoud te kijken. Bijvoorbeeld: in het rapport over de geluidsbelasting staat dat het verkeer op de Reelaan maximaal 50 km per uur is, terwijl dit 60 km is. Verder staan in dit rapport straatnamen genoemd die hier helemaal niet voorkomen. Kortom, een rapport dat voor een deel gekopieerd is van een ander onderzoek. Beoordeling bij de gemeente is dus zwaar onder de maat.

Ook de natuurtoets is niet goed uitgevoerd. De provincie geeft aan dat er aanvullend onderzoek moet worden uitgevoerd naar eekhoorn, marterachtigen (waaronder de das), ringslang en hazelworm. Dit kan een belemmering

zijn voor het kappen van de bomen en daarmee voor het starten van de bouw.

Het plan

De ontwikkelaar weigerde het plan tot fatsoenlijke proporties terug te brengen. Hij gaat voor maximale winst.

Door de aanhoudende kritiek van de bewoners heeft de ontwikkelaar wel het bouwplan aangepast van 4 lagen boven de grond naar 3 bouwlagen en de vierde laag geheel onder de grond. Hiermee voldoet het plan aan het bestemmingsplan. Met als gevolg allerlei hellingbanen die het aanwezige groen nog verder aantasten.

Bewoners krijgen in plaats van bomen nu een gebouw van 9 meter hoog vlak achter hun perceelsgrens. Hierbij zal de verlichting van het gebouw van 3 verdiepingen dominant zijn. Kortom, alle privacy is verdwenen.

Het is natuurlijk een gotspe dat de gemeente zoiets goedkeurt. 126 wooneenheden is een veel te grote belasting voor dit terrein. De vele bezoekers, expeditieverkeer en auto's van het verplegend personeel trekken een veel te zware wissel op het gebied en de buurt. De Paltzerweg is aangewezen als een fietszone en de omvangrijke verkeersbelasting van de nieuwbouw botst hiermee. De gemeente kijkt niet integraal, maar toetst het plan aan de eisen van het bestemmingsplan; de inrichting van straten is een andere afdeling en een andere wethouder.

Bezwaarprocedure

De bewoners hebben nu hun hoop gevestigd op de bezwaarprocedure. Er zal een bezwaarschrift worden ingediend. Over de uitkomst zullen wij u in het volgende magazine berichten.

Huidige woon- en dagbestedingslocatie Bethesda

Door protesten van bewoners is de 4e bouwlaag inmiddels onder de grond verdwenen

Vervloegen jaren

Het oudste vliegveld van Europa

Ineke Bakker

Wij wonen nu al 34 jaar in Bosch en Duin op een plek waar de buurtschappen Den Dolder, Huis ter Heide en Bosch en Duin samenkomen. Wij wonen in Bosch en Duin aan de oude Dolderseweg, vlak bij de rotonde van de Nieuwe Dolderseweg. Aan de overkant - van ons uit gezien - rechts van de Hertenaan heet het Huis ter Heide en aan de overkant links van de Hertenaan is het Den Dolder. Een soort drie buurtschappenpunt dus. Daarachter ligt de vliegbasis Soesterberg.

Twee autohandelaren en een kapitein

In 1910, meer dan 100 jaar geleden, richtten twee autohandelaren uit Den Haag, de heren Verwey en Lugard een heideveld nabij Soesterberg in als vliegveld. De beide autohandelaren begonnen een start- en landingsbaan aan te leggen door het afsteken van heideplaggen. Hun ambitie was een vliegende auto te maken. Een kapitein van de Genie, Henk Walaardt Sacré (1873-1949) die een brevet had voor balloncommandant en luchtschipbe-

stuurder, raakte ervan overtuigd dat het Nederlandse leger eigen vliegtuigen en vliegeniers moest hebben. In 1913 werd het terrein in Soesterberg aangekocht door de Staat der Nederlanden en werd de Luchtvaartafdeling (LVA) opgericht, de voorloper van de huidige Koninklijke Luchtmacht. Soesterberg lag centraal, in de buurt van garnizoenen en er was dus al een vliegveld met gebouwen en inventaris. Walaardt Sacré was de eerste commandant. Zijn huis - het kapiteinshuis - staat er nog, zij het in vervallen staat.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Soesterberg door de Duitsers ingenomen en werden de startbanen uitgebreid. Van hieruit wilden de Duitsers Engeland veroveren. Aan het einde van WO II werd Soesterberg door Engelse bombardementen geheel verwoest. Pas in 1951 was de vliegbasis herbouwd en operationeel. Vanaf 1954 tot medio 1994 werd de basis mede gebruikt door het Amerikaanse 32 Tactical Fighter Squadron (TFS) en was

het volop in bedrijf.

De zesdaagse oorlog in 1967 in Israël had tot gevolg dat er gepantserde bunkers voor vliegtuigen werden aangelegd. Overall op de basis zijn deze shelters nog te zien. Ze staan verspreid over het hele terrein om te voorkomen dat in één keer alle shelters vernietigd zouden worden. (In Egypte stonden destijds de vliegtuigen alle netjes in een rij geparkeerd, waarop Israël in één klap de hele luchtvloot kon uitschakelen).

Camp New Amsterdam

De Amerikanen noemden Soesterberg: 'Camp New Amsterdam'. Het was nog de periode van de koude oorlog en het ijzeren gordijn. De Amerikanen vlogen met de F-15 Eagle tot aan 1994 toen het TFS werd opgeheven. Het squadron had tijdens zijn Nederlandse periode een zeer goede naam en reputatie opgebouwd binnen de NAVO. Als blijk van dank werd bij het vertrek een F-15 geschonken aan het Militair Luchtvaart

Museum. De overige toestellen zijn ingezet tijdens de Golfoorlog en verkocht aan Saoedi-Arabië.

Van Nederlandse zijde werd het vliegveld vooral gebruikt door het 298-squadron, dat er tussen 1969 en 1995 vloog met Alouette III helikopters. Nadat de Amerikanen waren vertrokken in 1995, werd Vliegbasis Soesterberg samen met Vliegbasis Gilze-Rijen de thuisbasis voor de Tactische Helikopter Groep (THG). Op vliegbasis Soesterberg waren sindsdien gehuisvest: 11 middelzware transporthelikopters van het type Chinook CH-47D voor troepen- en materieeltransport, 4 lichte Alouette III helikopters voor klein transport en vluchten voor het Koninklijk Huis en 17 middelzware Cougar MK2 helikopters bedoeld voor troepentransport, bevoorrading en gewondentransport.

Een luidruchtige buur

In de jaren '80 is in Nederland de Wet geluidhinder gefaseerd in werking getreden en deze vormde lange tijd het belangrijkste kader voor het Nederlandse geluidhinderbeleid. Toen wij in 1986 hier in Bosch en Duin kwamen wonen, was de vliegbasis volop in bedrijf. Afhankelijk van de geluidsoverlast,

werden woningen op kosten van defensie, geluidsgesoleerd. Ons huis, dat zo ongeveer in het verlengde van de startbaan ligt, had een geluidshinderintensiteit alsof we op de basis woonden en werd als een van de eerste woningen geluidsgesoleerd. Het dak moest eraf en alle ramen en deuren van het woongedeelte werden vervangen. We hadden geluk dat onze spullen nog in opslag waren en het huis leeg stond.

Na het vertrek van de Amerikanen bleef de geluidsoverlast, maar deze was nu van geheel andere aard. In 1990 werd de Vereniging Overlast Vliegbasis Soesterberg (VOVS) opgericht, waarvan de in 2019 overleden Sim Benard voorzitter was.

Het einde van een tijdperk

In 2008 werd de basis opgeheven. Op woensdag 12 november 2008 zag ik de laatste vliegtuigen overkomen en afscheid nemen. Eerst vertrokken de Alouette III, Chinook-, Cougar- en Apache helikopters met hun diep dof doordreunend geluid. Zij vlogen naar hun nieuwe basis: Gilze-Rijen. Ze werden gevolgd door een Fokker 50 en een C-130 Hercules van de vliegbasis Eindhoven. Daarna volgden PC-7 lesvliegtuigen van

Tot aan het 100-jarig bestaan van Vereniging Bosch & Duin e.o. blikken we in ieder nummer terug op een stukje verleden, 5 jaar lang. Maar daar hebben we uw hulp wel bij nodig...

Wilt u meewerken aan een van de artikelen? Heel graag! Bijvoorbeeld in een interview. Of door zelf of - samen met iemand - een artikel te schrijven. Wilt u onze hulp daarbij? Maar natuurlijk! En wat dacht u van foto's, documenten en andere zaken uit uw 'oude doos'? Fantastisch materiaal voor een nostalgisch verhaal! We houden ons dan ook van harte aanbevelen.

Wilt u een steen(tje) bijdragen, neem dan contact op met Ineke van Offeren: redactieboschduinmagazine@gmx.com

1965: Amerikaanse jachtvliegtuigen op Soesterberg ***

de vliegbasis Woensdrecht. En tot slot vlogen vier F-16's van de vliegbasis Leeuwarden in formatie over. Als laatste groet kwam van een heel andere kant een van de F-16's laag overvliegen; de straaljager zette zijn naverbrander aan, trok scherp op en verdween met een fraaie looping in de wolken. Zo kwam er een einde aan het oudste vliegveld van Europa en de eerste militaire vliegbasis van Nederland.

En nu?

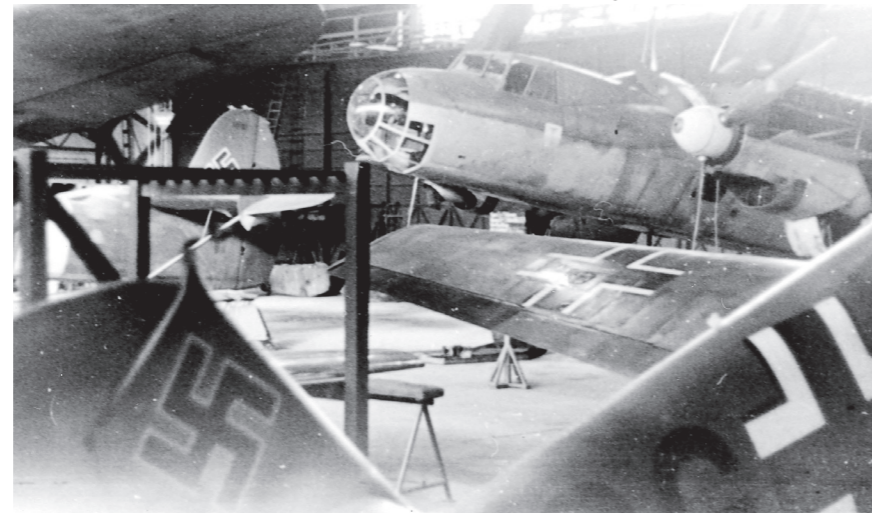
Er zijn in de afgelopen jaren allerlei plannen geweest met het terrein: van vredespark tot golfterrein, van alles teruggeven aan de natuur tot volledige woningbouw en industrieterrein.

Gelukkig was Utrechts Landschap in staat een groot gedeelte van het terrein te kopen en te bestemmen als natuurgebied. Het vormt een onderdeel van de ecologische hoofdstructuur die de verbinding moet vormen tussen de Zeister bossen, Utrechtse Heuvelrug en Leusderheide enerzijds en de bossen van Lage Vuursche en de heidevelden in het Gooi anderzijds. Het voormalige militaire kamp in het zuidwesten van de vliegbasis, Camp New Amsterdam, blijft eigendom van defensie. In het noordoostelijke deel van de vliegbasis zijn het Militair Luchtvaart Museum en het Legermuseum ondergebracht in het Nationaal Militair Museum (NMM). De lokale zweefvliegclub die al vanaf 1946 op de vliegbasis aanwezig is - de Amsterdamsche Club voor Zweefvliegen (ACvZ) - blijft vliegen vanaf het huidige terrein.

Er is verbluffend veel te vinden op het grote terrein op het gebied van militaire historie en natuur. Door de jarenlange afsluiting door defensie is er een uniek landschap gecreëerd. Dit geheime (mili-

1911: het allereerste vliegtuig dat opsteeg van Soesterberg, de Heidevogel van Frits Koolhoven *

1940-1945: Duitse Bommenwerpers in een hangar op Fliegerhorst Soesterberg *

1945: Verwoesting in het laatste oorlogsjaar *

2008: De laatste 'fly by' boven de vliegbasis **

taire) landschap is nu een leuke uitdaging voor de natuurliefhebber. Er zijn fietstochten, wandeltochten en kunstroutes. Hiervoor kun je aanmelden op www.hartvandeheuvelrug.nl of www.utrechtslandschap.nl

En wij?

Wij zijn maar wat blij dat we zo'n mooi, zich ontwikkelend natuurgebied in onze omgeving hebben.

Een woord van dank

Onderstaande organisaties dank ik voor de foto's. Ze komen uit de collecties in hun beeldbanken. Mijn speciale dank gaat uit naar het Nederlands Instituut voor Militaire Historie dat de meeste foto's heeft geleverd:

* Nederlands Instituut voor Militaire Historie

** ParkVliegbasisSoesterberg.nl

*** Nationaal Archief

De kwaliteit van de foto's gaat ongeveer gelijk op met de ouderdom, maar dat hoort bij 'Vervlogen jaren'.

2008: Commando teruggave bij sluiting van Vliegbasis Soesterberg *

1960: Luchtfoto van de vliegbasis Soesterberg *

1973: Camp New Amsterdam, Sergeant Graham op de fiets naar zijn werk bij het 32nd Tactical Fighter Squadron ***

2008: Line up bij de sluitingsceremonie **

2014: Opening Nationaal Militair Museum

Quick scan bermkwaliteit

Willem van der Hoek, Commissie Verkeer en Wegen

Waarom een onderzoek?

In de laatste jaren hebben wij regelmatig klachten ontvangen die samenhangen met de kwaliteit van onze bermen.

Te denken valt hierbij aan klachten over:

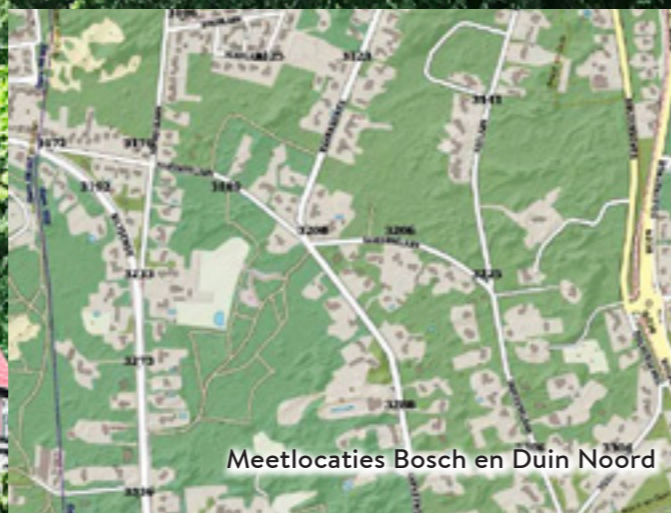
- plassen in de bermen en op de aangrenzende bestrating
- onkruidvorming, slechte begroeiing
- de slechte bruikbaarheid van bermen voor voetgangers
- belemmeringen van het zicht voor het verkeer door overdadige begroeiing

Mede naar aanleiding van deze signalen heeft Gemeente Zeist een extern onderzoek laten uitvoeren naar de technische en onderhoudskwaliteit van bermen in Bosch en Duin en een gedeelte van Huis ter Heide. Met de resultaten van deze onafhankelijke quick scan wil de gemeente het gesprek aangaan over kansen en knelpunten in onze directe leefomgeving.

Als vereniging zijn we natuurlijk blij met deze actie en hopelijk zullen de uitkomsten van het onderzoek binnenkort met de gemeente voor de eerste maal kunnen worden besproken.

Daarbij zal wat ons betreft ook veel aandacht moeten zijn voor de vraag hoe wij in deze tijd van coronabeperkingen de discussie met alle betrokkenen zo goed mogelijk zullen kunnen voeren. Op zowel de uitkomsten als het overleg met de inwoners komen we in de komende tijd ongetwijfeld nog terug.

Op voorhand leest u in deze editie van ons magazine alvast informatie op hoofdlijnen over de opzet en uitkomsten van het onderzoek.

Opzet van het onderzoek

Voor het objectief in beeld brengen van de huidige kwaliteit van de bermen zijn 52 meetlocaties willekeurig gekozen. Deze vindt u op de twee bijgevoegde afbeeldingen. De volgende aspecten zijn onderzocht:

- grofvuil, openbare ruimte
- zwerfafval fijn- en grof, openbare ruimte
- onkruid in beplantingen
- uitwerpselen openbare ruimte
- bijmaaien rondom obstakels en bomen
- overhangend particulier groen
- belemmering inlaatkolk
- onkruid in verhardingen
- opkroonhoogte bomen
- hoogteligging bermen
- parkeeroverlast bermen
- wortelopdruk
- hoogteligging kolken
- technische staat bebording
- technische staat asfaltverharding
- technische staat elementverharding

Op elke meetlocatie is aan de hand van een scorecard de feitelijke kwaliteit zo objectief mogelijk beoordeeld. Op een scorecard zijn alle denkbare kwaliteit-niveaus via voorbeeldfoto's aangegeven. Elk onderwerp van onderzoek heeft zijn eigen scorecard. Er kon op niveaus worden gescoord, waarbij A+ de hoogste en D de laagste beeldkwaliteit is. Aan de hand van de prestatie-eisen is uiteindelijk een oordeel gegeven over elk van de onderzochte aspecten op de desbetreffende meetlocatie.

De gemeente hanteert het uitgangspunt dat minimaal kwaliteitsniveau B aangetroffen moet worden, met in beperkte mate positieve uitschieters (A+ en A) en negatieve scores (C en D). Bedacht moet worden dat de quick scan natuurlijk een momentopname is. De onderhoudskwaliteit kan van dag tot dag verschillen. De technische staat daarentegen is minder aan verandering onderhevig; denk hierbij bijvoorbeeld aan verharding van de grond.

Globale uitkomsten van het onderzoek

Wanneer we naar het geheel van de resultaten kijken, valt het op dat de verschillende elementen in kwalitatief opzicht sterk verschillen. Dit zorgt voor een onrustig beeld in de openbare ruimte, aldus het onderzoeksbureau. Het valt op dat de onderhoudskwaliteit overwegend hoger scoort dan de technische kwaliteit. Hierbij merkt het bureau op dat naarmate de technische staat van de elementen afneemt, dit er ook voor zorgt dat er steeds vaker en intensiever gewerkt moet worden om de onderhoudskwaliteit in stand te houden. Met andere woorden, een goede technische staat beperkt de maatregelen die als dagelijks onderhoud uitgevoerd moeten worden. Een lage score op technische kwaliteit betekent vaak groot- of vervangingsonderhoud, en dus hogere kosten. En een toenemend risico op onveilige situaties c.q. aansprakelijkstellingen. Een lagere score op de onderhoudskwaliteit is eenvoudiger op te lossen door bijvoorbeeld een extra onderhoudsronde.

Wat de **technische kwaliteit** betreft, geldt dat de staat van bebording (aanwezigheid deuken/gaten en dekking van de coating) overwegend goed scoort. De overige elementen scoren relatief vaak een C of D. De parkeeroverlast in bermen valt in negatieve zin op. Ook wortelopdruk en technische staat van de elementenverharding scoren een hoog percentage D-kwaliteit. De technische staat van de asfaltverharding en hoogteligging van de kolken scoren overwegend B-kwaliteit, maar kennen wel een te hoog percentage incidenten.

Wanneer we inzoomen op de **onderhoudskwaliteit** valt op dat veel elementen overwegend een A-kwaliteit scoren. Vergeleken met de door de gemeente vereiste kwaliteit op B-niveau doen veel elementen het dus eigenlijk bovengemiddeld. De onderzoekers concluderen dat door juist meer in te zetten op de incidenten hier een rustiger onder-

houdsbeeld zal ontstaan dat beter aansluit bij het vastgestelde beleid van de gemeente.

Relatief veel incidenten zijn waargenomen op de onderdelen: 'belemmering inlaatkolken' en 'onkruid in sierplantsoen'. De incidenten op de kolken hebben voornamelijk te maken met het feit dat de kolken in de grasstroken liggen, waardoor er een groter aanbod van natuurlijk materiaal is dat de instroom van regenwater belemmert. De incidenten op onkruid in beplanting hebben voornamelijk te maken met de hoogte van het onkruid. Voor wat betreft de bedekking van onkruiden ten opzichte van de totale oppervlaktes wordt het vereiste beeldkwaliteitsniveau gehaald.

Enkele overige bevindingen

- De technische staat van de openbare verlichting is een aandachtspunt; veel masten hebben oude armaturen.
- Op veel plekken in de berm/grasstroken zijn door bewoners paaltjes, stenen, e.d. aangebracht om parkeren te voorkomen. Op veel plekken waar dat niet is gedaan, worden de bermen/grasstroken door geparkeerde auto's kaal gereden.
- Gewaarschuwd wordt voor beplanting nabij met name kruispunten, die het vrije zicht voor weggebruikers belemmeren en daardoor voor gevaarlijke situaties kunnen zorgen.

Tot zover een eerste indruk over opzet en uitkomsten van het onderzoek naar de bermen als belangrijk aspect van onze leefomgeving.

Zoals gezegd: wij komen hier nog uitvoeriger op terug en maken ons sterk voor een goed overleg tussen de gemeente en ons buurtschap!

Reacties kunt u sturen naar: verkeer@verenigingboschenduin.nl

In memoriam

Op 27 december jl. overleed op 71-jarige leeftijd Hans Voorberg, tot voor kort voorzitter van onze vereniging.

Hoewel hij al geruime tijd ernstig ziek was, was Hans aanwezig bij de laatste online Algemene Ledenvergadering op 16 december 2020. Passend bij de juridische zorgvuldigheid die Hans altijd betrachtte, kon de formele overdracht van het voorzitterschap zo worden bekrachtigd. Maar - voor ons het allerbelangrijkste - wij konden Hans bedanken voor zijn grote inzet vóór en betrokkenheid bij Vereniging Bosch en Duin e.o., de vereniging die hij een zeer warm hart toedroeg. Bedanken ook voor de fijne, vruchtbare en gezellige samenwerking, waarbij de bestuursvergaderingen steevast eindigden met een goed glas wijn.

Al snel, vanaf het moment dat hij in 2006 met zijn gezin neerstreek in Bosch en Duin, nam Hans plaats in het bestuur van onze vereniging. Voor de belangen van onze buurtschappen heeft hij zich sindsdien altijd met volle overgave ingezet. Tweemaal als voorzitter van de vereniging maar ook lange tijd als bestuurslid, samen met zijn Commissie Ruimtelijke Ordening, waar hij met recht trots op was. Daar lag zijn echte passie: het behoud van zijn mooie Bosch en Duin e.o. dat hij met verve verdedigde.

Het gaat misschien wat ver om te zeggen dat dankzij Hans onze buurtschappen nog steeds heel groen zijn, maar een klein beetje is dit zeker waar...

In 2018 nam Hans nog enthousiast deel aan het jubileum van onze vereniging, ook al liet zijn gezondheid toen al veel te wensen over. Een speech over onze 95-jarige vereniging liet hij zich echter niet ontzeggen, evenmin als een dans op de muziek van de big band. Helaas zal hij het 100-jarig bestaan van onze vereniging in 2023 niet meer meemaken.

Hans was een gentleman in alles. Gedreven om onze belangen te dienen met grote deskundigheid, maar altijd galant, heeft hij zoveel voor ons bereikt. We zijn hem veel dank verschuldigd en zullen hem missen.

Bestuur Vereniging Bosch & Duin e.o.

Gedreven en betrokken tot het laatste moment, dat is Hans ten voeten uit.

Hans Voorberg

Het zal begin 2018 geweest zijn toen ik Hans Voorberg voor het eerst ontmoette, tijdens de presentatie van het Streefbeeld van de 'Wegh der Weegen', oftewel de Amersfoortseweg. Deze beleidsnota, gericht op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van die opmerkelijke en historisch belangwekkende weg, was dankzij Hans tot stand gekomen, evenals de stichting met dezelfde naam die Hans voor die verbetering had opgericht.

Ik was net in Bosch en Duin komen wonen en zocht naar manieren om mijn nieuwe buurtschap te leren kennen en er te wortelen. Hans' aanpak en persoonlijkheid spraken me die avond bijzonder aan. Ik ben dus op hem afgestapt en heb hem aangeboden me te willen inzetten voor behoud en verbetering van mijn nieuwe leefomgeving.

Dit was niet aan dovenmansoren gericht. Enkele weken later al, op een zaterdagmiddag, hoorde ik mijn naam roepen terwijl ik wat struiken in onze nieuwe tuin aan het planten was. Het was Hans, die me uitnodigde voor de Commissie Ruimtelijke Ordening van onze bewonersvereniging. Dankzij deze daadkracht maakte ik binnen de kortst mogelijke tijd deel uit van het bestuur van onze vereniging en volgde ik Hans op als voorzitter van de Commissie Ruimtelijke Ordening, toen hij voorzitter werd van het bestuur.

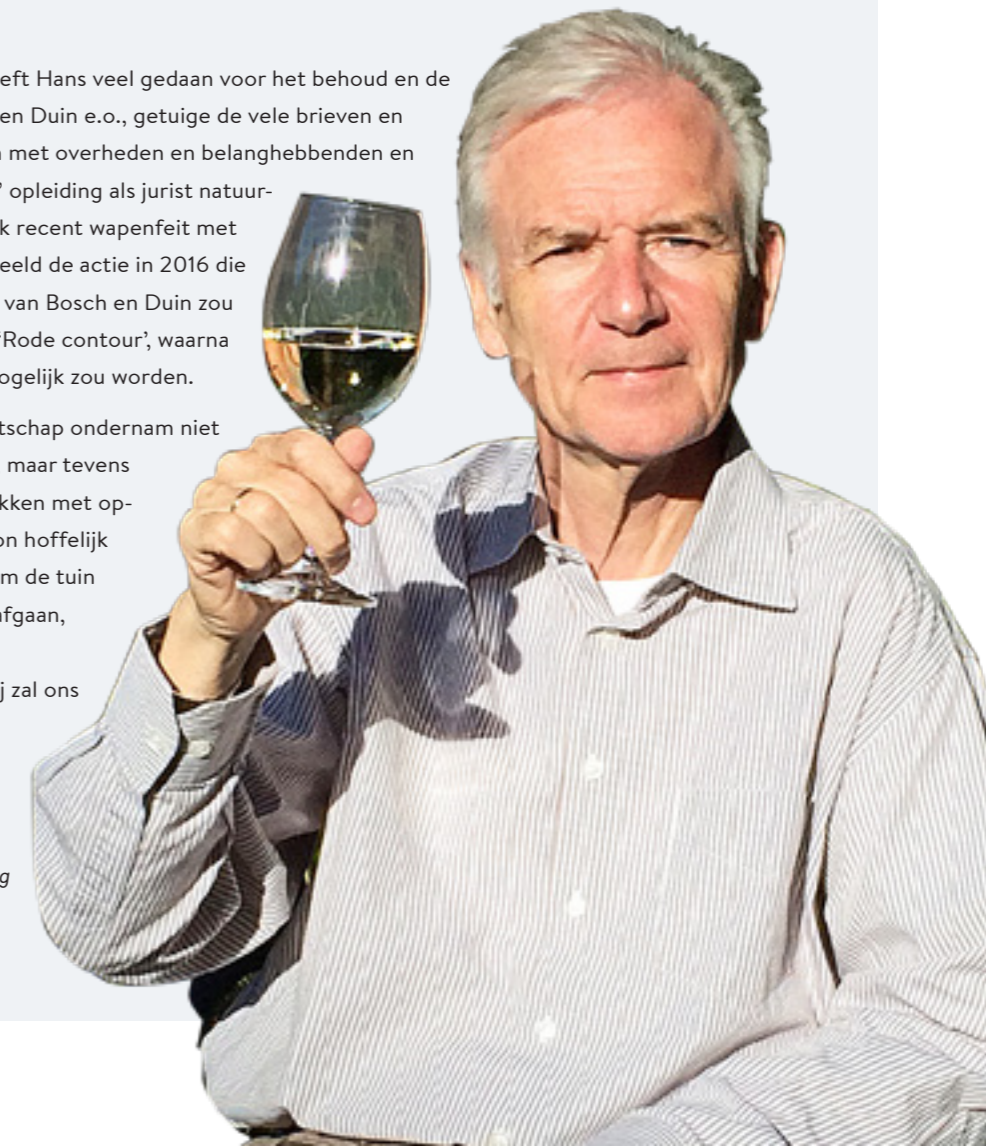
Ruimtelijke ordening, in zin van: instrument voor de instandhouding van de schoonheid van Bosch en Duin e.o., was Hans' passie. In 2006, kort nadat hij in Bosch en Duin was komen wonen, zette hij de visie voor onze buurtschap op papier. Deze Wijkvisie 2006 is een belangrijk beleidsdocument geweest voor de gemeente Zeist en pas onlangs vervangen door de Wijkvisie 2020 (waarin de oude wijkvisie voor een belangrijk deel kon worden overgenomen). Uit deze tijd en uit dit document stammen enkele gevleugelde uitdrukkingen van Hans, namelijk: 'Bosch en Duin is af' en 'wonen in het groen van de burens'. (Met deze laatste uitdrukking doelde hij op mensen die in Bosch en Duin willen wonen vanwege het bosrijke karakter, maar niettemin hun eigen perceel van groen ontdoen door het open te kappen en vol te bouwen).

Voortbouwend op de Wijkvisie 2006 heeft Hans veel gedaan voor het behoud en de versterking van het karakter van Bosch en Duin e.o., getuige de vele brieven en bezwaarschriften, de talloze overleggen met overheden en belanghebbenden en de incidentele rechtszaak (waarbij Hans' opleiding als jurist natuurlijk goed van pas kwam). Een betrekkelijk recent wapenfeit met een buurtschapbreed belang is bijvoorbeeld de actie in 2016 die voorkomen heeft dat de zuidelijke helft van Bosch en Duin zou worden opgenomen in de zogenaamde 'Rode contour', waarna sterke verdichting van de bebouwing mogelijk zou worden.

Hans was in alles wat hij voor onze buurtschap ondernam niet alleen uitermate grondig en nauwgezet, maar tevens vasthoudend en correct. Tijdens gesprekken met opposenten bleef Hans altijd buitengewoon hoffelijk en beminlijk, maar hij liet zich nooit om de tuin leiden en bleef altijd recht op zijn doel afgaan, gedecideerd maar geduldig.

We hebben erg veel aan Hans gehad. Hij zal ons met zijn voorbeeld blijven uitdagen en inspireren.

*Marc Wingens,
voorzitter Commissie Ruimtelijke Ordening*

Dwalen door Corona City

Ineke Bakker

Hoe ik er verzeild ben geraakt, weet ik niet meer zo goed. Ik had genoeg van het kleine stadje *Geborgenheid* waar ik was opgegroeid. Ik was journaliste geworden en wilde weg uit die streek van kneuterigheid en gezapigheid. Ik was op zoek naar spannende verhalen en besloot op weg te gaan naar de stad *Verandering*. Ik kwam de stad binnen via de *Laan van Oorzaak en Gevolg*. Toen ik de voorstad *Revolutie* binnenkwam, werd ik tegengehouden. Ik moest eerst getest worden, want de stad *Verandering* was veranderd in *Corona City*. Er heerste het zeer besmettelijke Covid 19 (Coronavirus Disease 2019). Ik moest eerst twee weken in quarantaine in het grote luxe hotel *Begrip*.

De stad met de voormalige naam *Verandering* deed zijn naam eer aan. Vele namen van straten waren veranderd, zoals de grote rondweg *Cyclus* rond de stad. Die was veranderd in *Sneltestweg*. Ik liep onder deze rondweg door de *Desinfectiepoort* - voorheen *Revolutiepoort* geheten - naar de *Beter Weten straat*. Links, achter een zijtak van de verlaten en verwaarloosde spoorlijn van de *Ik deed het niet Express* trein uit Wuhan, lagen de grote gebouwen van *Centrale Verveling*, *Centrale Ergernis*, en *Stemmingmakerij*. De gebouwen zagen er vuil, grauw en verwaarloosd uit. Achter de doodse, stoffige ramen, was niemand te zien. Iedereen moest natuurlijk thuis werken. Ik was in de *Lock down* wijk beland en liep door de brede *Vanzelfsprekend 1,5 meter*

afstand Laan. Op straat was het uitgestorven. Verassend genoeg hoorde ik nu allerlei vogelgeluiden. Boa's in hun uniform patrouilleerden op straat. Ik mocht echter verder lopen. Ik kwam langs het *Instituut voor Kansberekening*, nu omgedoopt in *IVVC*, het *Internet Video Vergader Centrum*. Ik sloeg linksaf de *Mondkapjessteeg* in die vroeger de *Fossiele steeg* heette. Dit was een leuk straatje met winkeltjes, die design mondkapjes verkochten, nu vooral online. Even verder in de *Hamstersteeg* zag ik voor het eerst mensen in een lange rij staan wachten om boodschappen te doen. De wijk heette *Traditie*, maar was omgedoopt in *Blijf Thuis* wijk. Er heerste een deprimerende stemming in deze stad. Verder lopend zag ik rijen flatgebou-

wen en daartussen ingeklemd een paar zorgcentra. Huize *Avondrood* was omgedoopt in *Huize Eenzaamheid* en *Vrederust* heette nu *Rust in Vrede*. Niet dat die naamsveranderingen enig verschil maakten. Ik liep verder door de *Regelstraat* en *Isolatiestraat* naar het *Plein van Schone Handen*. Op de kaart was ik door al deze nieuwe namen de weg allang kwijtgeraakt. Maar plotseling kwam ik door het *Als Dan Park* in een totaal andere omgeving terecht. Ik was ineens in de wijk *Ik doe niet meer mee* beland. Hier was het veel drukker op straat en de meeste mensen droegen geen mondkapje. Afstand houden was er ook niet meer bij. Bij de *Hangplek* aan de rand van het *Hypemark* was een demonstratie aan de gang. Een vrouw klampte me aan

en vroeg waarom ik nog steeds een mondkapje op had. Zij kwam uit de voorstad *Revolutie*. De pandemie was allemaal één groot complot van internetreuzen als Google en Facebook, die de macht wilden hebben door allerlei nepnieuws te verspreiden. Dat had ze zelf gelezen op internet. De vrijheid in de *Anarchistenwijk* was de kroon op het werk van de bewoners van *Revolutie*. Vanuit hun *Demagogisch Instituut* hadden ze via de *Brandhaard* in de *Onrustkwekerij* allerlei complottheorieën ontdekt en wereldkundig gemaakt. De vrouw bleef met me meelopen door *Driften*. Zij ging richting *Obsessie* naar het grote evenementenfeest met lachgas op het *Landgoed Gezond Wantrouwen*. Bij de *Invalsteeg* aangekomen, sloeg ik af en

Associatieve cartografie

Associatieve cartografie is een van de leukste takken in de kaartenmakerij. Simpel gezegd verbeeldt associatieve cartografie een idee of concept in een geografische kaart. Het bekendste voorbeeld is de immens populaire 'Atlas van de Belevingswereld'. Hierin creëren Jean Klare en Louise van Swaaij een denkbeeldige wereld aan de hand van emoties en 'de betekenis der dingen'. Elke reis is een tocht door jezelf, langs je eigen ambities en mogelijkheden, in een geografisch jasje gestoken. Een feest der herkenning dus, en een avontuur ook, maar zonder risico's want het blijft een spel van verbeelding.

Ineke Bakker ging op reis in deze Belevingswereld om Coronastad van dichtbij te bekijken.

Via de voorstad *Revolutie* de voormalige stad *Verandering* in

Via de *Sneltestweg* naar het vliegveld en *Corona City* uit

kwam langs allerlei zijstraatjes met namen als *Onzinsteeg*, *No-Nonsensstraat*, en *Praatjesmakerlaan* op het *Plein van de Vrijheid*. Het was redelijk druk op straat en vele barretjes en restaurantjes waren gewoon open. Ik maakte een praatje met de restauranthouder op het terras. 'Dit was een tijd voor kansen', beweerde hij. 'Nu kon je goud geld verdienen. Wees creatief en bepaal en doe zelf wat je wil'. Een vrouwtje met felle priemende ogen mengde zich in het gesprek. 'Dit was de wil van God', zei ze. 'God scheidt en ruimt op. Kijk maar naar de natuur. Als God wil dat je gaat, moet je niet proberen daar tegenin te gaan. Er zijn op dit moment gewoon zoveel mensen op aarde. Laat God zijn werk maar doen'. Ik rekende af en via het *Gewoon Negeren* straatje en de *Leugenlaan* kwam ik bij de lange *Zogenaamd alles onder Controle Allee*. Regelmatig hoorde ik in de verte de

sirenes van ambulances, vast op weg naar het *Hospitaal Beterschap*. Zo somber en gedeprimeerd als ik me in de *Blijf thuis wijk* voelde, zo onveilig voelde ik me in deze *Anarchistenwijk* waar ieder maar deed wat hij wilde en iedereen overtuigd was van zijn eigen gelijk. Ik besloot niet in deze stad te blijven. De stad *Verandering* was teveel verandering voor me. Op het *Chaos*

Verkeersplein kon ik een illegale en veel te dure taxi nemen. Via de rondweg *Snelwegtest* (oeeps, spiegellogische verwarring, het moet zijn *Sneltestweg*) ging ik naar het vliegveld met de naam *Wens tot Vluchten*.

De stad van *Verandering* is een stad van *Verwarring* geworden. Het wordt tijd om naar andere oorden, ja, naar andere tijden te gaan...

Een nieuwe jeugdclub in Bosch en Duin?

Allereerst wil ik ook op deze plek kort stilstaan bij het overlijden van onze oud-voorzitter Hans Voorberg. In dit magazine en al eerder op onze website wordt uitgebreid bij zijn overlijden stilgestaan. Wij missen hem als mens en zijn hem als vereniging veel dank verschuldigd. Zijn vrouw en zijn dochter wensen we heel veel sterkte toe met dit grote verlies.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Ook in Bosch en Duin?

Ik moest aan dit spreekwoord denken bij de publicatie van de huizenmarkt cijfers van 2020: ondanks corona is er toch blijvend een hoge vraag. Ook onze mooie buurtschap is hierin niet achtergebleven: ik zag bijvoorbeeld dat er nog nooit zo weinig huizen in Bosch en Duin te koop stonden als eind 2020. Mogelijk leidt corona tot meer behoefte aan ruimte en groen bij het zoeken naar huizen en worden we een nog meer geliefde woonomgeving.

De laatste tijd zien we dan ook dat er steeds meer jonge mensen en gezinnen in onze omgeving komen wonen. Zij melden zich vaak aan bij onze vereniging en wij heten hen van harte welkom. Ik hoor nog wel eens de verhalen over de voormalige jeugdclub in Bosch en Duin. Aan deze toentertijd razend populaire club hebben we in de aanloop naar ons 100-jarig bestaan al eerder herinneringen opgehaald.

Met de komst van een nieuwe generatie kinderen zou het ontzettend leuk zijn als we ook weer activiteiten voor de jeugd organiseren. Zoals knutselen, bosactiviteiten, sinterklaasfeest, jongerenfeesten... Vandaar ook mijn oproep aan een nieuwe (jonge) bewoner van Bosch en Duin, Huis ter Heide en/of Den Dolder: wie heeft zin en ideeën om samen de jeugdcommissie weer nieuw leven in te blazen (als corona eenmaal achter de rug is)? Kinderen uit de omgeving leren elkaar dan kennen en zo weten ze elkaar beter te vinden

om speelafspraken te maken in de buurt te maken.

Wie meldt zich bij ons om hierover te praten?

We kunnen laagdrempelig starten met bijvoorbeeld ieder kwartaal een seizoensactiviteit. Doe het niet alleen voor de mede jonge bewoners in Bosch en Duin e.o., maar juist ook voor je eigen kinderen. De omgeving biedt genoeg inspiratie voor heel diverse activiteiten, niet alleen buiten maar ook binnen in ons mooie clubhuis in de kelder van de tennisclub. Ik ben benieuwd!

Ed Pipers, voorzitter

Structuur van Buurtpreventiegroepen werpt vruchten af

Roel Schulting, coördinator buurtpreventie Bosch en Duin

In 2017 ontstond het initiatief om voor heel Bosch en Duin een Buurtpreventie-organisatie op te zetten per laan. Sinds medio 2019 is dit generaliseerd: alle 27 lanen zijn ondergebracht in WhatsApp-preventiegroepen. Daarnaast is er voor iedere laan een buurtmailgroep. De appgroepen zijn voor acute informatiedeling en de mailgroepen zijn voor zaken met minder tot geen urgentie en voor sociale communicatie.

Minder criminaliteit

Uit een recente evaluatie blijkt dat deze opzet aantoonbaar bijdraagt aan de veiligheid in het gebied. Enerzijds is duidelijk sprake van een groter gevoel van veiligheid bij de bewoners en de toegenomen sociale contacten binnen lanen. Anderzijds valt op dat in 2020 nauwelijks 'incidenten met grote impact' - zoals de politie dit noemt - hebben plaatsgevonden. Dit laatste wordt echter ook positief beïnvloed door alom afnemende inbraken als gevolg van corona: bewoners zijn meer dan voorheen thuis, waardoor de inbraakgelegenheid minder wordt.

In het laatste kwartaal van 2019 waren er in Bosch en Duin nog veel 'incidenten met grote impact'. Totaal in het najaar van 2019: 1 woninginbraak, 5 pogingen tot woninginbraak en 3 auto-inbraken.

In 2020 bleek het relatief mee te vallen: totaal in heel 2020: 3 woninginbraken, 1 poging tot woninginbraak, ontvreemd werden een aanhanger uit een tuin en een gezinsbakfiets van een oprit.

Meerdere app- en 112-meldingen met betrekking tot gerichte observaties en soms inloop in tuinen vanuit aangrenzend bos door onbekende personen

leidden, voor zover na te gaan, niet tot inbraak of pogingen daartoe. Via de appgroep werd ook twee keer gewaarschuwd voor verdachte colporteurs die langs de deuren kwamen. Beide keren werden de heren, door de snelle wijkcommunicatie, onderschept door wijkagenten.

Ook werd regelmatig verdacht gedrag door wandelaars, motorrijders en automobilisten (gericht observeren of fotograferen bij opritten) gedeeld via de app. Hoewel de wijkagenten aandrongen op directe melding via 112, hebben deze observaties, voor zover bekend, in geen enkel geval tot aanhouding en bevraging geleid.

Meer contact en hulp tussen bureaus

Een extra sociale toegevoegde waarde van de appgroepen en mailgroepen is het veelvuldig gebruik door bewoners met corona of andere tijdelijke beperkingen met een vraag om hulp voor het doen van boodschappen of andere incidentele hulp in of om het huis. Dit is een onverwachte positieve en nuttige toepassing die blijvend lijkt te zijn.

Dat de gemeente en de politie ons initiatief waarderen, blijkt wel uit de organisatie van een informatiedag door de politie in Zeist voor alle laancoördinatoren en een workshop over het herkennen van verdacht gedrag door de gemeente Zeist voor alle bewoners. Beide bijeenkomsten - uitgevoerd in 2020 - waren nuttig, informatief en motiverend voor intensivering van de samenwerking.

Samenvattend

Het jaar 2020 was in relatie tot de voorgaande drie jaren een jaar met weinig incidenten, een hogere sociale betrokkenheid per laan en een groter gevoel van veiligheid bij de bewoners. Deze punten lijken voornamelijk te danken aan de dichte structuur en coördinatie van de 24 buurtpreventie-appgroepen en mailgroepen in Bosch en Duin en de daaruit ontstane intensieve contacten en samenwerking met gemeente (wijkmanager, boa's en veiligheidscoördinator) en politie (wijkagenten).

Jacqueline van Dam, Boswachter Publiek Utrechts Landschap

Wonen in de natuur, wie wil dat nou niet? Nog altijd bestaat de behoefte aan meer villa's op een ruime kavel in de natuur. Liefst niet te ver van de stad en met een goede ontsluiting. Dat is wat Bosch en Duin samen met Huis ter Heide en Den Dolder een ideale uitvalsbasis maakt. Dit is niets nieuws. Maar wat doet dit met de natuur?

De redactie van Bosch & Duin magazine heeft mij gevraagd om uit te leggen waarom er zoveel stukjes 'snippernatuurgebieden' in de regio zijn.

Utrechtse Heuvelrug

De regio Bosch en Duin is tijdens de voorlaatste ijstijd ontstaan op de Utrechtse Heuvelrug, een stuwwal. In die tijd heerste er een soort toendra-klimaat, waarbij veel zand werd verstoven en in een dik pakket op de flanken van de heuvelrug werd gedeponerd. In het open terrein had de wind vrij spel, er was veel dynamiek in het stuifzandgebied. Reliëf in het terrein zorgde voor verschillende microklimaatjes, die weer kansen boden aan diverse flora en fauna. Op de schrale 'dekzand'gronden ontwikkelde de natuur zich. Aanvankelijk groeiden er korstmossen, buntgras

Vliegden

Een vliegden is geen aparte dennensoort, maar een grillig gegroeide gewone grove den, ontsproten uit door de wind verspreid zaad. Doordat hij vooral op open zandgronden als heide en stuifzand groeit, kan hij zich vrij ontwikkelen. Hij wordt niet belemmerd in de hoeveelheid beschikbaar licht, zoals in een dennenbos, waar de bomen de hoogte ingaan.

en heide. Later deden struikvormers als lijsterbes en vuilboom hun intrede en daarna volgden vliegdennen, grove dennen en ruwe berken. Er was sprake van een hoge biodiversiteit.

Stuifzand wordt villawijk

Rond 1900 kochten welgestelde stadsbewoners grote kavels om er luxe vakantieverblijven te bouwen in de natuur tussen Huis ter Heide en Den Dolder. Gestaan kwamen er meer villa's, die uiteindelijk permanent werden bewoond, en meer infrastructuur. Zo ontstond de buurtschap Bosch en Duin.

Natuurwaarde

Tussen de verspreid liggende huizen, resteren nu nog de natuurgebieden Okkersbos, Ravenhorst, Biltseweg, Reelaan, Nieuw Zandbergen en Numansbos. Elk gebied heeft een eigen karakter, maar er zijn ook overeenkomsten. Het gemengde bos bestaat vooral uit grove den, ruwe berk, zomereik, beuk en Amerikaanse eik. In het Okkersbos ligt nog een

Natuurgebieden Utrechts Landschap in regio Bosch en Duin (bron: Utrechts Landschap)

laatste stukje stuifzandgebied, van de eens zo grote zandvlakte. Heidevegetatie is te vinden in het gebied Biltseweg, statige lanen in het Numansbos en Nieuw Zandbergen. Verdere beplanting bestaat uit onder andere lijsterbes, vuilboom, hulst, venijnboom (taxus), Amerikaanse vogelkers, kamperfoelie, bosbes, varens en grassoorten. De meest waargenomen dieren zijn eekhoorn, boommarter, vos, ree, bosvogels (zoals roodborst, grote bonte specht, boomklever, vink) en vleermuizen. In de open delen komen reptielen en insecten voor.

Vliegden Okkersbos (Arnold Landers)

De Amerikanen komen!

In de jaren vijftig van de vorige eeuw deden niet alleen Amerikanen hun intrede in de regio (de Amerikaanse luchtmacht maakte gebruik van Vliegbasis Soesterberg tijdens de Koude Oorlog), maar ook Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers. Al gauw bleek de Amerikaanse eik een snelle groeier met bovendien veel nakomelingen, waardoor inheemse bomen in de verdrukking kwamen. Rond de eeuwwisseling was deze soort aardig op weg om het Okkersbos te gaan domineren. De Amerikaanse vogelkers, een boomvormende heester met vergelijkbare groeikracht, is ooit voor de ondergroei in bossen naar Nederland

gehaald. Via zaadverspreiding door vogels vermeerderde de soort zich explosief en verwierf niet voor niets de bijnaam 'bospest'.

Verdere versnippering voorkomen

Begin deze eeuw dreigde door bouwplannen in het Okkersbos weer een deel natuur verloren te gaan. Daarnaast bestond de behoefte bij bijvoorbeeld terreineigenaar gemeente Zeist om het natuurbeheer over te laten aan een daarin gespecialiseerde organisatie. Zo geschiedde. Begin 21e eeuw zijn de natuurgebieden in handen gekomen van Utrechts Landschap met de toezegging dat ze voor altijd beschermd zullen zijn.

Natuurbeheer

Beheerder Utrechts Landschap zet vooral in op het bestrijden van de Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers. Incidenteel verwijderen we bomen om kansrijkere bomen meer licht en daarmee groeikansen te geven. Voor de veiligheid van bezoekers snoeien we op de officiële paden en langs wegen dood hout. Bomen die een potentieel gevaar vormen, halen we weg. Het dode hout laten we zoveel mogelijk in het bos liggen. Dit biedt naast schuil- en nestgelegenheid ook voeding voor insecten, paddenstoelen en bacteriën. De in het hout opgeslagen CO2 blijft langer in het bos. Eenmaal verteerd zorgt het hout voor een betere bosbodem.

Even op adem komen

Zo worden in een druk gebied toch deze kleine natuurgebieden in stand gehouden. Het zullen nooit pareltjes van hoge biodiversiteit worden, maar dat hoeft ook niet. Wel is het behoud en voortbestaan ervan van groot belang voor mens en dier. Omwonenden vinden er ontspanning en voor dieren vormen ze een waardevolle ecologische

stapsteen, die de gebieden niet alleen onderling verbindt, maar ook met de omliggende grotere terreinen. Een plek waar ze even op adem kunnen komen op hun doorreis!

Tuinafval

Het tegengaan van het illegaal storten van tuinafval (takken, blad, maaisel) blijft een zorg, evenals ingekomen tuinplanten. Soorten als broodboompje, fijnspar, gele kornoelje en het woekerende zevenblad verdringen de inheemse beplanting.

Nakomelingen Amerikaanse eik (Maarten den Hartigh)

Vogelkers (Jacqueline van Dam)

(Jacqueline van Dam)

Numansbos (Jacqueline van Dam)

Leyla Boumans, Sociëteit

Ook nu is het voor mij, in verband met de covidpandemie, onmogelijk live sociëteitsavonden te plannen. Onze laatste live sociëteitsavond was op 19 februari 2020, waar Cor Krüter, bestuurslid van De Stichting De Zilver-Kamer, de presentatie 'Zilvermeridieren, tingieterijen en bliklagerijen' gaf.

Om toch contact te houden, hebben

wij vorig najaar onze eerste stappen op het pad van alternatieve bijeenkomsten gezet: in oktober met de online presentatie van het antennebureau over 5G.

Over een coronaproof kerstactiviteit hebben we als bestuur vervolgens lang nagedacht, want wat is er gezellig en toegankelijk voor onze leden? Wij kwamen uit op een online

kerstpubquiz met lokale accenten.

Ja en dan, hoe doe je dat, hoe maak je dat? Dat was wel een behoorlijke uitdaging, als ik eerlijk ben. Maar goed, ik polste mijn netwerk en vond Cor Krüter (ja, van Stichting De Zilver-Kamer!) bereid die klus op zich te nemen. Vol enthousiasme en energie stortte hij zich daarop; zijn ervaringen en belevenissen leest u hierna in...

'Maar leuk om op deze manier wijzer te worden over je woonomgeving en een avond op een heerlijke manier vermaakt te worden.'

Reactie van een van de deelnemers

Cor als kerstman

Cor Krüter

'Cor - ik weet niet of ik het je mag vragen - maar kun jij voor ons een soort pubquiz opzetten?' Leuke vraag en oppassen met het antwoord. Nu vind ik een uitdaging altijd leuk, maar een pubquiz? Dat vraagt teken omdat ik wel het bestaan kende, maar geen enkel idee had wat het inhield. Des te leuker. Je vraagt een dag bedenktijd, gaat in overleg met je kinderen en denkt dan - dat ga ik doen! Echter, na het ja klinkt ook een verwachting. Niveau, tijdsduur, aantal vragen, wat voor soort vragen en het belangrijkste hoe ga je het doen? Gelukkig mocht ik nog een paar vragen stellen aan mijn kinderen.

8 ronden van 10 vragen en dus... 320 antwoorden

Kerstmis was een gegeven dus daarmee ben ik begonnen. Je moet ergens mee beginnen. Tien vragen over kerstliederen, muziek en foto's erbij en natuurlijk meerkeuze vragen. Ik kom uit de tijd van de multiple choice vragen waarbij één antwoord goed is en drie antwoorden bijna goed zijn. Kortom, tien vragen zijn gelijk aan veertig antwoorden. Na wat zoeken had ik een goed werkend Amerikaans programma gevonden voor het opmaken en presenteren van een online pubquiz met veel mogelijkheden om te bouwen, dus starten maar. Het ging best goed. De test met de kinderen verliep goed. Op naar de zoomtest met de Vereniging. Zelfs dat verliep goed. Oké het ging te snel, geen communicatie via de computer, maar voor de rest... aan de slag.

Dan heb je toegezegd, dat je vier ronden van tien vragen voor de pauze maakt en vier ronden van tien vragen na de pauze. Acht ronden van tien vragen zijn tachtig antwoorden die goed zijn voor nog eens tweehonderdveertig antwoorden die bijna goed zijn. Dat allemaal op verschillende gebieden en op een redelijk kennisniveau. Nachten heb ik wakker gelegen en als ik eindelijk sliep, werd ik zweetend wakker van de driehonderdentwintig antwoorden die allemaal op me afkwamen. Ik heb in sneeuwstormen van vragen en antwoorden gezeten, aan een lopende band gehangen, ik ben wakker geworden door vier vrachtwagens die hier driehonderdentwintig pallets met antwoorden kwamen leveren. Gelukkig heb ik het allemaal overwonnen.

De eerste vier ronden zijn gegaan over: kerstliederen, wetenswaardigheden Bosch en Duin, aardrijkskunde, welke stad zie je op de foto en vragen over taal, is het goed of is het fout. Met een goed antwoord waren vijf punten te verdienen. Iedere ronde kende minstens één vraag die tien punten waard was.

Na de pauze waren er de volgende ronden: Waar in het buurtschap Bosch en Duin, feiten over kerst, algemene wetenswaardigheden en de laatste ronde terug naar Bosch en Duin. Met de vragen over Bosch en Duin waren steeds tien punten te verdienen.

En dan de foto's... Met oom agent achter je aan

Dan denk je dat zit allemaal wel goed, maar het maken van foto's in Bosch en Duin is heel bijzonder. Op een zaterdagochtend in de vrieskou fietste ik rustig door Bosch en Duin. Al kijkende en zoekende moest ik tot minimaal twintig foto's komen waar vragen over gesteld konden worden. Nu is Bosch en Duin niet zo groot, dus je fietst een keer linksom, een keer rechtsom, je praat met de postbode (die heb je ondertussen al een keer of vier gezien) en je neemt alles goed in je op. Bij het maken van de vijfde foto kreeg ik ineens een auto van de politie achter me aan met twee agenten. Na aangehouden te zijn volgde de vraag wat ik aan het doen was. De agenten hadden namelijk een melding gekregen dat er een verdacht iemand foto's van huizen aan het maken was. Of ik dat niet meer wilde doen en door wilde fietsen. Daar sta je dan met je goede bedoelingen en in opdracht van de vereniging. Na het onderdrukken van emotie, verwarring en verontwaardiging ben ik verder gegaan met het maken van foto's tot ik bij foto veertien/vijftien voor de tweede keer werd aangehouden door dezelfde agenten. Ik zag de kop in de krant al voor me: 'Man aangehouden in Bosch en Duin vanwege het maken van foto's voor een digitale (lees online) pubquiz'. Als ik niet wilde luisteren, kon ik mee naar het politiebureau en meer van dat alles. Ben je ouder dan zestig en word je op de fiets met achter je

aan een politieauto de wijk uit gereden/gezet. Mijn gedachten over openbare weg, vrijheid, indoctrinatie, rechten en plichten werden behoorlijk op de proef gesteld. Nadat ik de politieauto uitgeleide had gedaan, ben ik de laatste zes à zeven foto's gaan maken. Thuis gekomen vroeg mijn vrouw waarom ik zo geïrriteerd deed. Gelukkig heb ik die nacht wel goed geslapen.

Dan was er de avond van de test. Twee mensen van het bestuur van de vereniging hier op bezoek, beiden achter de computer en allemaal zo echt mogelijk. Alles liep als een trein. Er is gelachen, nagedacht, gezocht en gesteund. Best pittig, maar goed te doen en vooral leuk al die zaken over Bosch en Duin. Besloten werd dat ik nog zou zorgen voor een echt kerstmankostuum inclusief baard en dat ik op die manier in beeld zou komen.

Helaas, géén kerstman

De avond van de quiz - 16 december - alles klaargezet, omkleden en beginnen. Dat omkleden was wel een dingetje,

zo'n kerstmankostuum is helemaal gemaakt van petflessen. Het kriebelt, het is warm en dan heb ik het nog eens niet over de baard en de pruik of de schmink op je gezicht. Toch nog even snel omkleden, jas uit en alleen een blouse aan onder de jas. En dat had ik niet moeten doen. Hierdoor was ik te laat met het inschakelen van de camera. Te laat wil zeggen dat er al mensen waren ingelogd. Even heb ik overwogen om opnieuw op te starten. Leek me geen goed idee, omdat ik niet wist hoe de mensen die al aanwezig waren, zouden reageren.

Daar zat ik in het kerstmankostuum, geschminkt met baard en snor, handschoenen aan en mooi te wezen. Voor wie, niemand kon me zien en warm dat het was. Naast me op tafel stond ook nog een mooie fles wijn, die wilde ik opentrekken in de pauze. Het enige wat ik heb gedaan in de pauze, was dat pak uittrekken. Stel je voor dat je een dik uur in een petfles zit, dat was ongeveer het gevoel wat ik had.

Om toch tijdens de quiz de nodige aandacht te trekken heb ik vrijwel

de hele tijd zitten typen. Aanwijzingen geven, aansporen om tijdig een antwoord te geven, aanmoedigen, etc. Gelukkig nam het programma het over na de laatste vraag. De lijst met degenen die de meeste antwoorden juist hadden, verscheen in beeld. Slingers, toeters en bellen voor de winnaars. En daarna... wat was ik toe aan een glas wijn! Jullie denken dat acht keer tien vragen beantwoorden lastig en vermoeiend is. Wel tegelijkertijd vragen bijhouden, typen, géén kerstman spelen en het geheel in de gaten houden, is nog een heel ander verhaal. Maar al met al heb ik ervan genoten. Het was een uitdaging, waarvan het in beeld zijn als kerstman alleen tijdens de generale repetitie werkte, dat blijft jammer.

Een gezellige en leerzame ervaring waar helaas te weinig mensen aan mee hebben gedaan. Maar dat neemt niet weg dat de lol, het plezier en de voorpret die in ieder geval ik heb ervaren, groot zijn geweest. Ik kijk dan ook met veel plezier terug op het werk vooraf en de avond zelf. Jammer, dat velen deze unieke quiz aan zich voorbij hebben laten gaan...

Question 16 / 80
Bosch en Duin heeft circa 1.700 inwoners en zal derhalve circa 700 huizen omvatten. In 2016 heeft het magazine Quote een top-10 gemaakt met buurten die in absolute zin de meeste huizen bevatten die 1 miljoen euro of meer waard zijn. Op welke plaats stond Bosch en Duin in die lijst?

Plaats 10	0%
Plaats 4	0%
Plaats 2	0%
Plaats 5	0%

Note: In dit overzicht staat dit dorp op de 10e plek. Maar als je het bekijkt in relatie tot het totale aantal woningen in een plaats, kan dit dorp in die zin weliswaar op de 1e plek staan, het betreft hier namelijk 375 huizen die 1 miljoen of meer waard zijn, en dat is dus iets meer dan de helft van het totale aantal huizen in dit dorp.

Question 5 / 80
Wie hebben - volgens de kenners - het mooiste Kerstduet gezongen?

Christina Aguilera en Brian McKnight — Have Yourself A Merry Little Christmas	0%
Alan Jackson en Alison Krauss — The Angels Cried	0%
Andrea Bocelli en Celine Dion — The Prayer	0%
Bing Crosby en Frank Sinatra — White Christmas	0%

Note: 1 - Bing Crosby en Frank Sinatra — White Christmas
2 - Andrea Bocelli en Celine Dion — The Prayer
3 - David Bowie en Bing Crosby — Little Drummer Boy / Peace on Earth
4 - Ella Fitzgerald en Louis Jordan — Baby Hit It Good Again
5 - Alan Jackson en Alison Krauss — The Angels Cried
6 - Christina Aguilera en Brian McKnight — Have Yourself A Merry Little Christmas
7 - Olivia Newton-John en Jim Belushi — Blue River als het sneeuwt
8 - The Pogues and Kirsty MacColl — Fairytale van New York
9 - Billy Porter en Vanessa Williams — Joy To The World
10 - Josh Groban en Brian McKnight — Angels die we hoog hebben gehoord

Question 21 / 80
Ronde 8 — Laatste ronde — Terug naar het buurtschap — Let op! Allemaal 10 punten vragen
Waar is deze lantaarn te vinden?

Taverneblaas	0%
Telhuisklaan	0%
Saarnseweg	0%
Reeflaan	0%

Note: Aan de straatkant, naast het hek op de Taverneblaas 10A is deze lantaarn te bewonderen.

Vraag de brochure aan!

Villa Hoefstaete biedt een luxe, veilige en sociale woonomgeving met gastvrije service en deskundige 24-uurszorg op maat.

Het leven in Villa Hoefstaete is erop gericht u het thuisgevoel te bezorgen. Behouden wat waardevol is en uitkijken naar dat wat komt. Uw leven leiden zoals u gewend bent in de geborgenheid van onze villa.

“Er is altijd wel iets om naar uit te kijken.”

Mevrouw Thomas, bewoonster Villa Hoefstaete
Lees het interview op onze website.

Villa Hoefstaete • Vossenlaan 26, 3735 KN Bosch en Duin • T 030 - 303 57 10 • E info@zorggroepdelaren.nl • www.zorggroepdelaren.nl

Uw adviseur bij: verkoop, aankoop, taxaties, hypotheke en verzekeringen

Parkland Makelaardij
Dolderseweg 138c
3734 BL Den Dolder
030 - 228 35 30
welkom@parkland.nl
www.parkland.nl

Zoetbrood Assurantiën
Dolderseweg 138d
3734 BL Den Dolder
030 - 229 05 58
algemeen@zoetbrood.nl
www.zoetbrood.nl

Voortgang woningbouwplannen aan de Dolderseweg, Huis ter Heide

Gea Schmidt, omwonende

In de vorige editie van Bosch & Duin Magazine (nr. 56, november 2020) informeerde ik u over de plannen om een aantal woningen aan de Dolderseweg in Huis ter Heide te bouwen. Er lag een plan om 4 woningen op de vier kavels te bouwen, danwel 5 woningen op de vier kavels.

Op 8 december 2020 heeft het College van Gedeputeerde Staten besloten om VIJF kavels te gaan verkopen, waarop dus VIJF woningen zullen komen. Het college stelt dat de verkoop van VIER kavels naar verwachting een financieel tekort oplevert en met 5 woningen is een ruime mate van ruimtelijke kwaliteit geborgd.

De omwonenden zijn niet blij met deze beslissing omdat bij de keuze voor de bouw van 5 woningen in plaats van 4, veel minder rekening kan worden gehouden met het behoud van de middelgrote en grote bomen op de kavels. En ook komt er meer druk te staan op de leefomstandigheden van de flora en fauna.

Hoe meer woningen er komen, hoe groter de verkeersdruk op de Dolderseweg, hoe meer geluidhinder, hoe meer stikstofuitstoot.

Komend en volgend jaar vindt de procedure herziening bestemmingsplan plaats, waarna de verkoop van de kavels van start gaat. Wij, omwonenden, hebben inmiddels een reactie op de plannen gestuurd aan Gedeputeerde Staten.

“Hoe meer woningen er komen, hoe groter de verkeersdruk op de Dolderseweg”

Het stuk grond dat in 5 kavels gesplitst zal worden

VERENIGING BOSCH & DUIN E.O.

Voorzitter: Ed Pipers
voorzitter@verenigingboschenduin.nl

Secretaris: Harm-Jan Buunk

Penningmeester: Ed Pipers a.i.
penningmeester@verenigingboschenduin.nl

Verkeer: Willem van der Hoek

**Ruimtelijke Ordening/
Juridische Zaken:** Marc Wingens

Sociëteit: Leyla Boumans

Communicatie: Marloes de Bruijn

Veiligheid: vacature

Steun ons en meld u aan als lid van de Vereniging!
per email: ledenadministratie@verenigingboschenduin.nl
€32,50 per jaar op NL46INGB0000542489
t.n.v. Bosch en Duin e.o.
www.verenigingboschenduin.nl

COLOFON

Bosch & Duin Magazine, is een uitgave van de Vereniging Bosch & Duin e.o.

Redactie

Gea Schmidt, Leddie Valstar, Jacqueline van Dam

Eindredactie

Ineke van Offeren, Marloes de Bruijn en Harm Jan Buunk

Vormgeving en realisatie

Christiaan Kreeftmeijer

Fotografie

Jeannette Schols
www.scholsfotografie.nl

Aan dit nummer werkten mee:

Ineke Bakker, Jan van den Berg Jeths, Leyla Boumans, Marloes de Bruijn, Jacqueline van Dam, Willem van der Hoek, Cor Krüter, Ed Pipers, Roel Schulting, Gea Schmidt, Marc Wingens

Redactieadres:

redactie@verenigingboschenduin.nl

de redactie heeft het recht, ingezonden commentaar zo nodig in te korten

Inleverdatum kopij nr. 58:

21-05-2021